DÜZENSİZ GÖÇ

Prof. Dr. Tuba DİREKÇİ

Gaziantep Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi

e-mail:baskonus@gmail.com.

Son yıllarda uluslararası göç kavramı gündemde popülerliğini arttırırken; ekonomi yazınında da çalışılmaktadır. Dünya nüfusunun %3,6'sı kalıcı olarak doğdukları ülkelerin dışında yaşamaktadır (UN 2020). Türkiye jeopolitik konumu nedeniyle Asya, Ortadoğu ve Afrika kıtası ülkelerinden pek çok sığınmacı ve göçmeni hem Avrupa'ya geçiş sebebi ile hem de ev sahibi ülke olarak ağırlamaktadır .Türkiye'ye İltica Eden veya Başka Bir Ülkeye İltica Etmek Üzere Türkiye'den İkamet İzni Talep Eden Münferit Yabancılar ile Topluca Sığınma Amacıyla Sınırlarımıza Gelen Yabancılara ve Olabilecek Nüfus Hareketlerine Uygulanacak Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik 30.11.1994 tarih ve 22127 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir(Ünsal A. 2019). Tanımlar ışığında Avrupa'dan gelen yabancılar için "mülteci", Avrupa dışından gelen yabancılar için "sığınmacı", tanımı uygun olacaktır.

Göç Politikaları Enstitüsü'nün (MPI) 2020 yılı ortalarında derlediği istatistiklerden, *Türkiye'ye göç eden yabancıların ülkelere göre dağılımı* incelendiğinde ülke çeşitliliğinin Suriye ve Irak başta olmak üzere yakın komşuları içerdiği görülmektedir. Aynı rapora göre, Türkiye'de 6.053.000 sığınmacı mevcuttur. Bunların başında 3.793.000 kişi ile Suriye ilk sırada yer almaktadır. Suriye'den diğer ülkelere toplam göç sayısı 8.457.000 kişidir. Sonuç olarak Suriye'den göçün % 44,8'i Türkiye'ye gelmiştir. Bu oran istatistik olarak anlamlıdır.

Ana akım tartışmada göç, bir yerden diğerine bir yer değiştirme hareketi olarak algılanmaktadır (Topcuoğlu, 2016). Kavram daha yakından ele alındığında göç edenlerin hayatlarında kopmalar süreklilik ya da süreksizlik arz eder. Dolayısıyla göçü sadece yolculuk olarak algılamak, konunun kısırlaşmasına ve sınırlanmasına neden olmaktadır. Göç sadece tek yönlü bir hareket değil, mekân, zaman ve kültürlerin etkileştiği, emeğin sermaye ile buluştuğu bir yaşam mücadelesidir.

Uluslararası göçler, yasal (düzenli) ve yasa dışı (düzensiz) göçler olarak ayrılmaktadır (Akıncı vd., 2015). Son zamanlarda bu duruma bir de 'göçe geçiş' ülkesi olma süreci eklenmiştir. Düzenli göç türü aslında uluslararası düzeyde istenilen ve ekonomiye katkısı

bakımından da desteklenen bir olgudur (Kütükcü,2020). Yasal göç hareketliliğinde göç alan ve göç veren ülkeler (iki ülke) arasında gerçekleşen hukuki bir mevzuatın varlığı söz konusudur. Oysa Düzensiz Göç, Uluslararası Göç Örgütü (IOM, International Organization for Migration), tarafından *"gönderilen, transit geçilen ve alıcı ülkenin düzenleyici normları dışında gerçekleşen hareket",* olarak tanımlanmaktadır (Usta, 2023). Hedef ülkeler açısından düzensiz göç, bir ülkeye yasa dışı giriş, ikamet veya çalışma anlamına gelmektedir. Türkiye'deki göçmen sayısının fazla olmasının toplumda bir güvensizlik kültürü yarattığı gözlemlenmektedir. Düzensiz göçmenlerin yaşam tarzı, yerel halk ile aralarında sağlıksız bir ortam yaratmış, bu da olumsuz etkileşimlere yol açarak entegrasyon sürecini zorlaştırmıştır (Jurat, 2023). Bu süreçte Türkiye düzensiz göçmenler için tedbirler almaktadır. Ancak Göç İdaresi Başkanlığı'nın yayınladığı istatistikler ışığında, düzensiz göçmen sayılarının sürekli artış gösterdiği belirtilmiştir. Göç konusundaki asıl sorun, işte bu düzensiz göçtür. Potansiyel göçmenler ve aileler düzensiz göçün riskli olduğunun farkındalığına sahip olsa da, yeni şartlara hazırlama konusunda bilgi sahibi olmadıkları nettir (Hahn-Schaur, 20219). Ayrıca göç alan ülke açısından da gerçekleşen talep artışı sonuçları, kira artışı ve beraberindeki sektörel balonlar, nüfustaki artış ile kişi başına düşen milli gelirdeki azalış dikkate değer olaylardır (Şanliöz,2016). Yine düzensiz göçle gelen bireyler kayıt dışı çalışarak ve/veya aynı işe daha düşük ücret talep ederek yerli ülke çalışanlarına karşı piyasa bozucu tutum sergilemektedir.

Genel bir değerlendirme yapılacak olursa göç kavramı kendi içinde çoklayıcıdır. Hem ekonomik hem de sosyal alanda çoğaltıcıdır. Bu genişleme hem fırsatları hem de riskleri barındırır. Ancak burada belirleyici unsur, kontrollü genişlemenin gerçekleşebilmesidir. Bu perspektifle Göç meselesi "düzenli göç" ile tanımlanmalı ve düzensiz göçün önü mümkün olduğunca kesilmedir.

KAYNAKÇA

Akıncı, B., Nergiz, A., & Gedik, E. (2015). Uyum süreci üzerine bir değerlendirme: Göç ve toplumsal kabul. *Göç araştırmaları dergisi*, (2), 58-83.

Hahn-Schaur, K. (2021). Awareness raising and information campaigns on the risks of irregular migration in Pakistan.

Jurat, A. Y. (2023). The tragedy of irregular migration: the case of Afghans in Turkey. *Central Asian Survey*, *42*(2), 274-292.

Kütükcü, E. (2020). *Suriye Göçünün Türkiye Ekonomisine Etkisi* (Master's Thesis, Kırklareli Üniversitesi).

Ünsal, A. (2019). Uluslararası Göç Kavramı ve Uluslararası Göçün Ülke Ekonomileri Üzerinde Muhtemel Etkileri. *Selçuk Üniversitesi Sosyal ve Teknik Araştırmalar Dergisi*, (18), 50-61.

Şanliöz, S. A. (2016). Dış göç olgusunun düzensiz göç gerçeği: karşılaşılan etkilere ekonomik ve sosyolojik çözüm önerileri. *Sosyoekonomi*, *24*(30), 139-146.

Topcuoğlu, R. A. (2016). Göç Yazınındaki Düzenli ve Düzensiz Göç Kavramları: İnsan Hakları Temelinde Bir Kavramsal Sorgulama. *İnsan Hakları Yıllığı*, *34*, 1-20.

Usta, G.. (2023). Düzensiz Göç Sorununun Afet Yönetimi Açısından Değerlendirilmesi: Türkiye Örneği. *Abant Sosyal Bilimler Dergisi*, *23*(1), 553-572.

https://www.resmigazete.gov.tr/arsiv/22127.pdf sf. 9-11 (13.09.2023)
https://www.migrationpolicy.org/programs/data-hub/charts/%C4%B0mmigrant-and-emigrant-populations-country-origin-and-destination?width=1000&height=850&iframe=true